

Windpark Eemshaven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

16 mei 2006 / rapportnummer 1167-95

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van de gemeente Eemmond
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

uw kenmerk
KL/11mo.4

uw brief
25 november 2005

ons kenmerk
1167-96/Br/gl

onderwerp
toetsingsadvies over het MER Windpark
Eemshaven en de aanvulling daarop

doorkiesnummer
(030) 234 76 21

Utrecht,
16 mei 2006

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Windpark Eemshaven en de aanvulling daarop. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag het (ontwerp)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Windpark Eemshaven

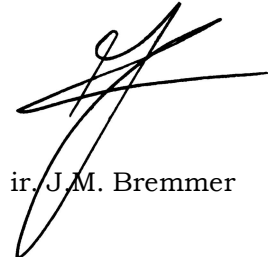
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Windpark Eemshaven en de aanvulling daarop

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport Windpark Eemshaven en de aanvulling daarop,

uitgebracht aan gemeenteraad van gemeente Eemsmond door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Windpark Eemshaven,

de secretaris

ir. J.M. Bremmer

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 16 mei 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER HET MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2
3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN ..	4
3.1 Veiligheid.....	4

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 november 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Ommelander Courant d.d. 27 oktober 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Mill-Energy (een joint venture tussen Essent en Koop Holding Europe) heeft het voornemen om op en rond het industrieterrein Eemshaven een windmolenpark met een productie van minimaal 250 miljoen kWh per jaar te realiseren. Afhankelijk van het alternatief worden de bestaande windmolens vervangen of blijven ze staan. Er worden circa 70 tot 90 nieuwe turbines in de vermogensklasse van meer dan 2MW geplaatst.

Het milieueffectrapport (MER) dient als onderbouwend document bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Windpark Eemshaven door de gemeente Eemshaven. Doordat het voornemen het nodig maakt om een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uit te voeren, is het bestemmingsplan tevens Strategische Milieubeoordeling (SMB)-plichtig. In een aanvulling op het MER wordt de passende beoordeling uitgevoerd. Het MER (inclusief de aanvulling) wordt tevens beschouwd als Milieuraapport in het kader van de SMB.

Bij brief van 25 november 2005¹ heeft de gemeente Eemshaven de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Het MER is op 27 oktober 2005 ter inzage gelegd². Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en deze gebruikt bij haar advisering. Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER, zoals vastgesteld op 28 mei 2001;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁵.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijn. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het bestemmingsplan. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Tijdens de toetsing heeft op 14 februari een gesprek plaatsgevonden tussen de Commissie, het bevoegde gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie (mede naar aanleiding van de inspraakreacties) kenbaar gemaakt dat het

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.10

MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. Naar aanleiding daarvan heeft het bevoegde gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen om een aanvulling op het MER te maken. De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. Daarom is in dit advies inspraak over de aanvulling niet beschouwd. De Commissie adviseert de aanvulling bij het ontwerpplan ter visie te leggen. Dit advies bevat het oordeel over het MER inclusief de aanvulling

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER plus de aanvulling aanwezig** is.

Het MER plus de aanvulling geven een goede beschrijving van de voorgenomen activiteit, van de alternatieven en van de effecten daarvan op het milieu. Er is daardoor goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming. De Commissie wil vooral haar waardering uitspreken voor de duidelijke visualisaties, die goed inzicht geven in de landschappelijke effecten.

2.2 Toelichting op het oordeel

De Commissie achtte het onderdeel natuur van het oorspronkelijke MER onvolledig. Daarbij ging het om (a) verstoring van het leefgebied van en de aantallen slachtoffers onder de kwalificerende vogelsoorten van het Natura 2000 gebied Waddenzee, (b) om de manier waarop bepaald wordt of er significante gevolgen te verwachten zijn en (c) om de vraag of er significante gevolgen te verwachten zijn als de cumulatieve effecten in de Waddenzee beschouwd worden.

In de aanvulling op het MER Windpark Eemshaven d.d. 27 maart 2006 worden de vragen die de Commissie gesteld heeft weergegeven en beantwoord. In de aanvulling wordt naar de mening van de Commissie goed inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn ten aanzien van verstoring en aantallen slachtoffers. Ook wordt een helder overzicht gegeven van projecten die mogelijk bijdragen aan cumulatie van effecten.

Wel of niet significante gevolgen voor vogels

Over de bepaling van de significantie van de gevolgen wil de Commissie het volgende opmerken.

In de aanvulling wordt in een overzichtelijke tabel per kwalificerende soort aangegeven hoeveel slachtoffers te verwachten zijn, en hoe dat slachtofferaantal zich verhoudt tot de 1%-mortaliteitsnorm (overschrijding van de 1%-mortaliteitsnorm wordt beschouwd als een significant effect). Uit deze tabel blijkt dat er geen significante gevolgen te verwachten zijn.

De Commissie heeft bedenkingen bij de bepaling van de 1%-mortaliteitsnorm. Zij gaat hier in de volgende alinea op in. Er is wat dit betreft echter geen standaard methode. Als de norm volgens een andere methode bepaald wordt, blijkt dat voor de Scholekster, de Wulp en de Bergeend de significantiegrens

benaderd wordt. Dit moet de gemeente Eemsmond zich realiseren wanneer zij moet besluiten over andere projecten rondom de Waddenzee.

- De Commissie adviseert de gemeente Eemsmond, indien zij moet besluiten over projecten rondom de Waddenzee, zich er rekenschap van te geven dat de significantiegrens van de aantallen slachtoffers van de Scholekster, de Wulp en de Bergeend wordt benaderd als gevolg van het onderhavige project plus de cumulatieve effecten van andere projecten in de omgeving van de Waddenzee.

Bedenkingen bij bepaling 1%-mortaliteitsnorm

De totalen van de diverse soorten in de Waddenzee die in de tabel gepresenteerd worden, zijn waarschijnlijk maximale aantallen. Voor 2 belangrijke soorten, Wulp en Scholekster, is het getal eerder een seizoensmaximum dan een gemiddelde. Sterfte treedt echter niet alleen op als de aantallen maximaal zijn; er moet een gemiddelde van het hele seizoen genomen worden omdat de sterfte het hele jaar door gaat. Dan wordt de kolom "totaal" in de Waddenzee en de hiervan afgeleide 1%-norm lager. Ook wordt in de tabel een standaard 25% mortaliteit aangehouden voor alle soorten. Dat is een redelijk gemiddelde, maar er is sprake van forse variatie (ordegrootte 10% tot 50%) voor de genoemde soorten. Bij Scholekster ligt de mortaliteit bijvoorbeeld in de orde-grootte van 12%⁶. Als met deze aanpassingen gerekend wordt, zit de Scholekster op de significantiegrens en de Wulp en Bergeend in de buurt ervan. Als de cumulatieve effecten meegenomen worden, wordt de significantiegrens van Scholekster overschreden en voor de andere twee benaderd⁷.

Hier staat tegenover dat er in de huidige situatie al slachtoffers vallen bij het bestaande windpark, dat al bestond vóór de aanwijzing van de Waddenzee als Natura 2000 gebied. Waarschijnlijk blijft het meereffect van de extra turbines daardoor onder de norm.

- In de aanvulling wordt een sterke aanbeveling gedaan voor slachtofferonderzoek en de hieraan gekoppelde mitigatie. De Commissie onderschrijft deze aanbeveling om te bezien of de kwetsbare soorten daadwerkelijk in de voorspelde mate het slachtoffer worden.

⁶ De soortspecifieke mortaliteitsnormen die de Commissie gebruikt heeft staan in: Wernham C.V. M., Toms, J. Marchant, J. Clark, G. Siriwardena & S. Baillie (eds). 2002. The migration Atlas. Movements of the birds of Britain and Ireland T & A D Poyser, London.

⁷ Dat is niet zo goed te beoordelen omdat er bij Duitse windparken is aangenomen dat daar geen vogelslachtoffers vallen terwijl bij Nederlandse parken wel slachtoffers berekend worden.

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Veiligheid

In de veiligheidsstudie Windpark Eemshaven (bijlage 4 bij het MER) wordt voor bepaalde wegen een afstand van 10 m tot de windturbine gehanteerd. Uit de figuren 3.2 en 3.3 van de studie blijkt dat rond de 20 m afstand een belangrijke verlaging van het risico met meer dan een factor 10 plaatsvindt. Dit betekent dat er een grote verbetering van de veiligheid te realiseren is als een afstand van 20 m tot een windturbine wordt gehanteerd.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag te overwegen een veiligheidsafstand van 20 meter tussen de wegen en de turbines te hanteren, aangezien dit een belangrijke verbetering van de veiligheid met zich meebrengt.

BIJLAGEN

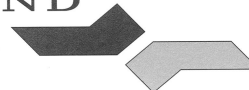
bij het toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Windpark Eemshaven en de aanvulling daarop

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 november 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

gemeente
EEMSMOND

Commissie voor de m.e.r.
Mevrouw Bremmer

Postbus 2345

3500 GH UTRECHT

Postbus 11
9980 AA Uithuizen

Hoofdstraat-West 1
9981 AA Uithuizen

Telefoon (0595) 43 75 55 Telefax (0595) 43 76 66

www.eemmond.nl

algemeen@eemmond.nl

Datum : 25 november 2005
Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : KL/11mo.4
Behandeld door : De heer Sj. B. Klein
Doorkiesnummer : (0595) 43 75 89

Onderwerp : m.e.r windpark Eemshaven

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
komen :	28 NOV. 2005
onder	
ter	1167-53 t/m 58
afgeleverd door	DB

Geachte mevrouw Bremmer,

Op 6 oktober 2005 heeft Millenercy het ontwerp partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied Noord/Eemshaven ingevolge de Wet op de Ruimtelijke Ordening inclusief het bijbehorende milieueffectrapport bij ons ingediend.

./ Hierbij sturen wij u tien exemplaren van het MER inclusief de samenvatting en de bijbehorende kennisgeving en tien exemplaren van het ontwerp-bestemmingsplan.

Vanwege de mogelijke grensoverschrijdende gevolgen van dit project vindt informatievoorziening naar Duitsland plaats, conform het Verdrag van Espoo. De samenvatting van het MER is vertaald in het Duits, alsmede de voor Duitsland relevante passages uit het MER. Het MER en de bijbehorende stukken worden ook in Duitsland ter visie gelegd.

./ Bovengenoemde stukken liggen voor een periode van zes weken ter inzage en wel tot en met 9 december 2005. De hoorzitting heeft inmiddels plaatsgevonden en wel op 16 november 2005. Voor meer informatie omtrent de terinzagelegging verwijzen wij u naar de bijgevoegde kennisgeving.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Eemmond,
namens dezen,

H. Veldhuis,
directeur sector Ruimte.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het milieueffectrapport in de Ommelander Courant d.d. 27 oktober 2005

Milieu-effectrapport Windpark Eemshaven

Millenercy (een joint venture tussen Essent en Koop Holding Europe) is van plan om op en rond het industrieterrein bij de Eemshaven een grootschalig windenergieproject te realiseren. Deze activiteit is MER-plichtig, wat betekent dat voordat de gemeenteraad van Eemsmond kan beslissen op de vergunningaanvragen, de verwachte milieugevolgen moeten zijn onderzocht en beschreven in een milieueffectrapport (MER).

Millenercy heeft het MER inmiddels opgesteld en samen met het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Eemshaven op 6 oktober 2005 bij de gemeente ingediend. Het besluit waarvoor het MER is opgesteld, is een vergunning op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Terinzagelegging

Het MER ligt van vrijdag 28 oktober tot en met vrijdag 9 december 2005 ter inzage bij de publieksbalie in het gemeentehuis.

Hoorzitting

Op woensdag 16 november 2005, aanvang 19.30 uur, wordt in de raadzaal van het gemeentehuis een hoorzitting gehouden. Tijdens de hoorzitting kunnen alleen opmerkingen over het MER worden gemaakt. Opmerkingen over de vergunningaanvraag kunnen later, tijdens de inspraak op de ontwerpvergunning, ingebracht worden.

Inspraak

Tot en met vrijdag 9 december 2005 kunnen schriftelijke opmerkingen over het MER ingediend worden bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond, Postbus 11, 9980 AA Uithuizen.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Millenergy (een joint venture tussen Essent en Koop Holding Europe bv)

Bevoegd gezag: Gemeente Eemshaven

Besluit: vaststelling bestemmingsplan Windpark Eemshaven

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: CD 22.1

Activiteit: De realisatie van een windmolenpark met een productie van minimaal 250 miljoen kWh per jaar op en rond het industrieterrein Eemshaven. Afhankelijk van het alternatief worden de bestaande windmolens vervangen of blijven ze staan. Er worden circa 70 tot 90 nieuwe turbines in de vermogensklasse van meer dan 2MW geplaatst.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 31 mei 2001

richtlijnenadvies uitgebracht: 6 augustus 2001

richtlijnen vastgesteld: 30 oktober 2001

kennisgeving MER: 27 oktober 2005

toetsingsadvies uitgebracht: 16 mei 2006

Bijzonderheden:

Tijdens de toetsing achtte de Commissie het onderdeel natuur van het oorspronkelijke MER onvolledig. Daarbij ging het om (a) verstoring van het leefgebied van en de aantallen slachtoffers onder de kwalificerende vogelsoorten van het Natura 2000 gebied Waddenzee, (b) om de manier waarop bepaald wordt of er significante gevolgen te verwachten zijn en (c) om de vraag of er significante gevolgen te verwachten zijn als de cumulatieve effecten in de Waddenzee beschouwd worden. Daarop heeft de initiatiefnemer een aanvulling opgesteld. In de aanvulling is tevens de Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet opgenomen. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER plus de aanvulling aanwezig is.

De Commissie heeft wel bedenkingen bij de bepaling van de 1%-mortaliteitsnorm, die de grens vormt voor de het al dan niet optreden van significante gevolgen voor de Waddenzee. Er is wat dit betreft echter geen standaardmethode. Als de norm volgens een andere methode bepaald wordt, blijkt dat voor de Scholekster, de Wulp en de Bergeend de significantiegrens benaderd wordt. Dit moet de gemeente Eemshaven zich realiseren wanneer zij moet besluiten over andere projecten rondom de Waddenzee.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. ing. F. Hagg

ir. M.B. Schöne

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ing. R.L. Vogel (richtlijnen)

drs. J. van der Winden (toetsing)

Secretaris van de werkgroep: ir. J.M. Bremmer

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20051207	Van Rossum Advocaten, namens Windpark BV	Emmen	20051216
2.	20051128	Rijksdienst voor het Oudheidkun- dig Bodemonderzoek	Amersfoort	20051216
3.	20051130	K. Sikkema	Oudeschip	20051216
4.	20051202	K. Sikkema	Oudeschip	20051216
5.	20051208	H.H. in 't Hout	Lunteren	20051216
6.	20051208	H.H. in 't Hout	Lunteren	20051216
7.	20051208	R.O. van Veen, H. van der Molen, D.P. J. van Os, H.H. in 't Hout en A.E.N. Noordhuis	Emmapolder	20051216
8.	20060104	NABU-Kreisgruppe Emden	Krummhörn	20060206
9.	20060116	Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest	Aurich	20060206

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Windpark Eemshaven en de aanvulling daarop**

Mill-Energy (een joint venture tussen Essent en Koop Holding Europe) wil op en rond het industrieterrein Eemshaven een windmolenpark met een productie van minimaal 250 miljoen kWh per jaar realiseren. Afhankelijk van het alternatief worden de bestaande windmolens vervangen of blijven ze staan. Er worden circa 70 tot 90 nieuwe turbines in de vermogensklasse van meer dan 2 MW geplaatst.

ISBN 90-421-1708-7